

Лінгвістичні індикатори спілкування сексуального характеру в цифровому листуванні: критерії та межі тлумачення в семантико-текстуальному дослідженні

Анатолій Загнітко

доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, заслужений працівник освіти України, старший судовий експерт, Вінницьке відділення, Київський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України, м. Вінниця, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7398-6091>, e-mail: a.zagnitko@gmail.com

Юлія Криловська

судовий експерт, Вінницьке відділення, Київський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України, м. Вінниця, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-8194-1577>, e-mail: juliakrylovska@gmail.com

Досліджено лінгвістичні, семантичні та прагматичні особливості цифрового листування, що може мати сексуальний характер у контексті судово-лінгвістичної експертизи. Розглянуто основні критерії встановлення сексуального підтексту комунікації, виокремлено питання інтерпретації текстових одиниць із виявом їх функційного навантаження. Проаналізовано типові лінгвістичні патерни й контекстуальні маркери на матеріалі узагальнених фрагментів цифрових діалогів. Запропоновано підхід до систематизації лінгвістичних індикаторів і формулювання висновків у межах експертного завдання.

Ключові слова: лінгвістична експертиза; семантико-текстуальний аналіз; сексуальний характер; цифрове листування; лінгвістичний індикатор; комунікативна інтенція.

Питання кваліфікації текстів і повідомлень, які можуть свідчити про сексуалізовану поведінку або мають ознаки сексуальності, набуває особливої актуальності у зв'язку зі збільшенням кількості кримінальних проваджень, пов'язаних із цифровим спілкуванням. Месенджери, соціальні мережі, анонімні чати створюють нове комунікативне середовище, у якому межі між побутовим і кримінально значущим змістом часто розмиті, що свідчить про актуальність студіювання лінгвоіндикаторів сексуального характеру. Саме тому перед судовим експертом постає завдання — установити лінгвістичні ознаки, що об'єктивно свідчать

про сексуальний характер комунікації, не виходячи водночас за межі власної компетенції. Станом на сьогодні практично відсутні усталені критерії, за якими експерт може лінгвістично обґрунтовано дійти такого висновку. Це створює ризики як помилкової інтерпретації текстів, так і виходу за межі компетенції експерта. Метою дослідження постає систематизація лінгвоіндикаторів, які можуть бути підставою для кваліфікації комунікації як такої, що має сексуальний характер, з окресленням меж їх тлумачення з позицій судово-лінгвістичної експертизи.

Під поняттям «сексуальний характер» у лінгвістичній експертизі розу-

міють наявність у тексті чи висловлюванні елементів, що семантично або прагматично свідчать про сексуальну взаємодію, інтимність або тілесний контакт (прямий чи опосередкований). До таких елементів можуть належати: лексеми на позначення частин тіла, сексуальних дій чи бажань; метафори з еротичним підтекстом; інтимно-пестливі звертання; імпліцитні натяки або запрошення до інтимного спілкування; візуальні зображення відповідних частин тіла і т. ін. Водночас не завжди наявність таких елементів є достатньою підставою для висновку про «сексуальний характер» тексту. Значущим у цьому разі є контекст, тобто умови й обставини спілкування, взаємини учасників, вік адресанта й адресата, послідовність повідомлень, їх емоційно-експресивне обтяження й наміри комуніканта.

Методологічну основу дослідження становлять принципи форензичної лінгвістики та засадниче підґрунтя дискурсології, прагматики, комунікативістики. У межах лінгвоекспертної практики доцільним постає застосування таких методів: семантико-текстуального, прагматичного, контекстуального, контент- та інтен-аналізу і т. ін. [1]. У дослідженні використано узагальнені фрагменти цифрового листування, отримані з практики судово-лінгвістичних експертиз (з повною анонімізацією учасників).

Під «лінгвістичними індикаторами спілкування сексуального характеру» у дослідженні витлумачено сукупність вербальних, семантичних і прагматичних ознак, що свідчать про наявність у комунікації еротично-

го або сексуального підтексту. Такими можуть бути лексичні одиниці (слова, фразеологізми, сленгізми, обсценна лексика), метафоричні та/або метафоризовані вислови, імплікації, мовленнєві акти (натяки, запрошення, флірт, компліменти із сексуальним підтекстом), а також контекстуальні й дискурсивні маркери, які дають змогу інтерпретувати зміст повідомлення як такий, що має сексуальну спрямованість. У межах семантико-текстуального підходу такі індикатори аналізовано не ізольовано, а у зв'язку з контекстом [2, с. 756], інтенціями мовця та прагматичними умовами цифрового спілкування.

Аналіз практики й типові мовні індикатори: 1) лексичні — наявність слів із сексуальною семантикою або евфемізмів («*Ти така спокуслива*», «*Покажи фото, де ти у сукні, що я люблю*»); 2) семантичні — реалізація підтексту через метафоричні та/або метафоризовані вирази («*У нас із тобою буде секрет, тільки наш*»; «*запалюєш мене*», «*гаряча розмова*»); 3) прагматичні — комунікативна інтенція на збудження або спонукання до інтимного контакту («*Хочеш дізнатися, як цілуються дорослі?*»; «*Жду від тебе фотки тебе повністю голого. Тоді будемо разом...*» — сексуальна ініціація, пор. також: інтимно-пестливі звертання («*сонечко*», «*кішечко*»)); 4) контекстуальні (→ ситуативно-контекстуальний рівень) — оцінка ситуаційного значення повідомлень у динаміці діалогу з урахуванням попередніх і наступних повідомлень, ситуації спілкування, віку й ролей учасників діалогу (усвідомлення

4. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : затв. наказ. Мін'юсту України від 08.10.1998 р. № 53/5 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 10.11.2025).
5. Бацевич Ф. Основи лінгвонаратології. Львів, 2025. 292 с.
6. Наваро Дж. Словник мови тіла. Секрети невербальної комунікації. Харків, 2025. 192 с.
7. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : затв. наказ. Мін'юсту України від 08.10.1998 р. № 53/5 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 10.11.2025).